

Minimální preventivní program

školní rok 2016/2017

Diagnostický ústav pro mládež

Vypracoval: Mgr. Simona Tomanová, školní metodik prevence

Schválil: Mgr. Renata Ježková

„CÍLEM PRIMÁRNÍ PREVENCE JE PŘEDCHÁZET NEBEZPEČÍ SOCIÁLNĚ
PATOLIGICKÝCH JEVŮ A RIZIKOVÉMU CHOVÁNÍ ŽÁKŮ. PŘEDEVŠÍM VÉST DĚTI KE
ZDRAVÉMU ŽIVOTNÍMU STYLU, KE SPRÁVNÝM POSTOJŮM VŮČI ZÁTĚŽÍM A
PROBLÉMŮM.“

Základním principem primární prevence rizikového chování u dětí v Diagnostickou ústavu pro mládež (dále DÚM) je výchova k předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování, ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností a zvládnání zátěžových situací osobnosti. Tyto děti se na své cestě životem odchýlily od norem společnosti, brání se přijmout pravidla dospělých.

I v letošním školním roce zůstává základním principem preventivní strategie v zařízení DÚM osvojování základních kompetencí v oblasti zdravého životního stylu a prevence a rozvoj dovedností, které vedou u dětí a mládeže k odmítání všech druhů sebedestruktivního chování, projevům agresivity a porušování zákona.

Za velmi důležitou oblast považujeme prohlubování komunikačních dovedností mezi rodiči, dětmi a pedagogickými pracovníky DÚM, dále posilování sebevědomí, sebeúcty, vzájemné úcty a tolerance, řešení konfliktů, překonávání překážek, boj proti nuditosti = smysluplné využívání volného času a odpovědnosti za své chování. V rámci prevence se snažíme formovat psychicky zdravou osobnost a vést dítě k odmítavému postoji.

Úvod

Minimální preventivní program směřuje k obraně dětí před sociálně patologickými jevy, včetně vzniku závislostí na těchto jevech. Preferujeme přístup, nejen se zaměřit na poskytování informací o patologických jevech, ale současně vytvářet podmínky a ukazovat možnosti využití volného času.

V České republice je velký nárůst nežádoucího chování, mezi které patří zneužívání návykových látek, kouření, drogové závislosti, alkoholismus, záškoláctví, šikanování, násilí, vandalismus aj. formy násilného chování, virtuální drogy (počítače, televize a video), xenofobie, rasismus, kriminalita a delikvence, krádeže nebo také kyberšikana. Minimální preventivní program DÚM je dlouhodobý program, zaměřený na výchovu našich svěřenců ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností. Dále je založen na podpoře vlastní aktivity dětí, pestrosti forem preventivní práce, zapojení pedagogů z diagnostických tříd, odborníků z výchovatelského psychologicko – etopedického pracoviště a pracovníků ambulance.

Prevenčí dnes rozumíme soubor opatření, která mají předcházet vzniku nějakého nežádoucího chování v našem případě projevu výchovných problémů, výchovných poruch a poruch chování, a to včetně zneužívání návykových látek. Sekundární prevence se pak snaží příslušné negativní projevy chování včas zachytit a zabránit jejich prohloubení.

Základní údaje

Název: Diagnostický ústav pro mládež, středisko výchovné péče a školní jídelna Brno,

Veslařská 246, 637 00

Právní forma: Příspěvková organizace

Zřizovatel: MŠMT ČR, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1

Ředitelka: Mgr. Renata Ježková.

Typ zařízení: zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy a preventivně výchovné péče

Datum zařazení do sítě: 1. 9. 1996

Charakteristika zařízení

DÚM je školským zařízením pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči o děti a mládež s poruchami chování ve věku 15 až 18 let (případně do 19 - ti let). Jedná se o zařízení s celoročním nepřetržitým provozem. Celková kapacita zařízení je 36 dětí zařazených do čtyř výchovných skupin.

Děti jsou přijímány na základě rozhodnutí soudu o ústavní výchově nebo ochranné výchově nebo o předběžném opatření v zájmu jejich zdravého vývoje, řádné výchovy a vzdělávání. DÚM poskytuje preventivně výchovnou péči, a to především formou ambulantních, dobrovolných diagnostických pobytů, prodloužených pobytů nebo pobytů na smlouvu.

DÚM vzhledem ke svému specifickému zaměření a jeho klientele působí ve sféře specifické primární prevence, v rovině sekundární a terciální se zřetelem na selektivní a indikovanou formu práce. Preventivní působení považujeme za vlastní náplň jednotlivých úkolů DÚM a jednu z jeho funkcí. Smyslem je zajištění včasnosti řešení počínajících vážnějších problémů jak jednotlivců, tak skupin a má výchovnou, obecnou i specifickou platnost v oblasti primární i sekundární prevence. Významná část preventivního působení spadá do terciální prevence, kde je snahou předcházet či minimalizovat zdravotní nebo sociální potíže již v důsledku rizikového chování. Cílem pobytu je komplexní diagnostika dítěte, která je spjata s intenzivní terapeutickou péčí a především snahou o navrácení dítěte zpět do rodiny. V rámci jednoho zařízení na adrese Veslařská 246, 252, Brno sídlí dva subjekty – diagnostický ústav pro mládež a zařízení preventivně výchovné péče SVP Brno. DÚM disponuje 3 budovami (žlutá, modrá, růžová) v rámci jednoho zařízení. Ve žluté budově se dále nachází ekonomické oddělení a škola s diagnostickými třídami a ambulantní pracoviště. V modré budově sídlí paní ředitelka zařízení a zástupce paní ředitelky, pracoviště odborných, pracoviště sociálních pracovníků dále pak pracoviště vychovatelů. V modré budově se také nachází chlapecké a dívčí oddělení, dále pak komunitní místnosti. Růžová budova a část žluté budovy právě procházejí stavebními úpravami.

Součástí DÚM, je ambulantní pracoviště nově vzniklé od roku 2013, poskytující preventivní služby dětem (dospívajícím) a jejich rodinám, které se ocitnou v obtížných životních situacích na základě výchovných, vztahových či dalších problémů. Ambulantní péče také poskytuje konzultační, poradenskou a intervenční činnost v terénu odborníkům a institucím (např. orgány sociálně právní ochrany o dítě), při řešení výchovných problému a s tím souvisejících.

Ambulance nabízí:

- poradenské a informační služby pro děti, mládež a jejich rodiče, pro školská zařízení, orgány sociálně právní ochrany, psychiatrie, ad.
- terapeutická pomoc pro děti, mládež a jejich rodiče,
- komplexní psychologickou a etopedickou diagnostiku,
- vzdělávací služby – zajišťujeme vzdělávání prostřednictvím diagnostických tříd,
- individuální práce s oběťmi, agresory a účastníky šikany,
- zajišťování dobrovolných diagnostických pobytů (pobyty na smlouvy),
- odborná doporučení, kontakt na jiné pracoviště,
- odborné konzultace pro pracovníky orgánu sociálně právní ochrany o dítě, pro pracovníky školských zařízení (např. výchovné poradce, školní psychology, školní metodiky prevence), pro zdravotnická zařízení v rámci řešení případové práce s klienty, apod.

Ambulantní péče nabízí také službu dobrovolné diagnostické pobyty při DÚM v rámci preventivně výchovné péče. Dobrovolné diagnostické pobyty pro děti ve věku od 15 let na základě přechodného ustanovení čl. II bod 4 zákona č. 333/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 109/2002 Sb. O výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. Pobyt se realizuje na základě písemné dohody mezi rodiči nebo zákonnými zástupci dítěte, dítětem a ředitelkou zařízení, není podložen žádným soudním rozhodnutím. Dobrovolný diagnostický pobyt je forma pomoci dětem a jejich rodinám, které se dostaly do obtížné situace z důvodu výchovných či vztahových problémů. Účelem dobrovolného pobytu je odhalení příčin problémů dítěte a především pak nalezení prostředků k jejich řešení a odstranění, eventuálně zmírnění potíží, doporučení výchovných postupů a metod do budoucna.

Konkrétní programy – služby v rámci DÚM:

- ***Soudně nařízené diagnostické pobyty***

Diagnostické pobyty pro děti s nařízeným předběžným opatřením, nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou. Na základě výsledků komplexního vyšetření, zdravotního stavu a volné kapacity jednotlivých zařízení je umísťuje do dětských domovů, dětských domovů se školou nebo výchovných ústavů.

- ***Prodloužené pobyty***

Skupina prodloužených pobytů je určena pro pobyt dětí, u nichž je nezbytně nutné zajistit dokončení studia v regionu Brněnska, a i nadále poskytovat ve větší míře psychologické nebo speciálně pedagogické služby, pro děti, kde jsou známé i jiné okolnosti, pro něž není vhodné jejich přemístění. Doba pobytu je individuální – do ukončení nařízení o ústavní výchově, ochranné výchově, případně ukončení smlouvy o prodlouženém pobytu. Prodloužené pobyty jsou určeny dětem, které prošly diagnostickým pobytem v našem zařízení, vyhovuje jim forma práce a program našeho zařízení, plní si povinnosti v rámci školní docházky své kmenové školy, která spadá do místního obvodu.

- ***Dobrovolné pobyty***

Dobrovolný diagnostický pobyt je forma pomoci dětem a jejich rodinám, které se dostaly do obtížné situace z důvodu výchovných či vztahových problémů. Cílem pobytu je komplexní vyšetření a diagnostika nezletilého, která je spjata s intenzivní převýchovně – terapeutickou péčí. Účelem dobrovolného pobytu je odhalení příčin problémů dítěte a především pak nalezení prostředků k jejich řešení a odstranění, eventuálně zmírnění potíží, doporučení výchovných postupů a metod do budoucna. Pobyt se realizuje na základě písemné dohody mezi rodiči nebo zákonnými zástupci dítěte, dítětem a ředitelkou zařízení, není podložen žádným soudním rozhodnutím.

- ***Ambulantní služby***

Zaměřujeme se na konzultační, poradenskou a terapeutickou pomoc, včetně případné krizové intervence pro rodiče s dětmi, dospívajícími. Následně pak poskytujeme související a ze situace vyplývající intervenci v rámci kontextu rodiny a školy, vždy se zájmem o klienta. V rámci ambulantních služeb je poskytována rodinám umístěných dětí, konzultační, poradenská a terapeutická pomoc. Na to může navazovat související následná intervenční péče v kontextu rodiny a školy. Dále spolupracuje se školami a OSPODY, s neziskovými organizacemi, s občanskými sdruženími apod.

V současné době DÚM pilotně zavádí pro děti diagnostických dobrovolných pobytu týdenní program, který je rozdělen na 8 témat do 8 týdnů. V programu se věnujeme prevenci sociálně patologických jevů.

Pracoviště DÚM

- **Pracoviště diagnostické (soudní /obligatorní rozhodnutí)**

Zajišťuje komplexní odborné vyšetření dětí a v součinnosti s ostatními pracovišti zpracovává pedagogicko – psychologickou diagnostiku k jejich reedukaci (převýchova) a prognózu jejich dalšího vývoje.

- **Pracoviště vzdělávacího úseku v DÚM**

Vzdělávání žáků probíhá v diagnostických třídách, které jsou nedílnou součástí 24 hodinového provozu diagnostického ústavu pro mládež. DÚM je školské zařízení, kam jsou děti umístovány na základě soudního rozhodnutí k diagnostickému pobytu, nebo přicházejí na základě smlouvy DÚM se zákonnými zástupci k dobrovolnému diagnostickému pobytu. Během diagnostického pobytu jsou děti podrobeny komplexnímu psychologickému, speciálně pedagogickému, didaktickému, zdravotnímu a sociálnímu vyšetření. Všichni pracovníci DÚM spolu velmi úzce spolupracují.

- **Pracoviště výchovně – vzdělávací/ diagnostické třídy**

Vzdělávací činnost probíhá v diagnostických třídách, které jsou součástí DÚM. Diagnostické třídy navštěvují děti, které jsou zde umístěny na základě soudního rozhodnutí nebo na základě dohody o dobrovolném diagnostickém pobytu. V odpoledních hodinách do diagnostických tříd chodí i děti, které jsou v ambulantní péči, které zde tedy nejsou na pobytu (pomoc s přípravou na vyučování). U těchto dětí spolupracujeme s kmenovými školami.

- **Pracoviště záchytné - péče o děti zadržené na útěku**

DÚM poskytuje po dobu nezbytně nutnou péči dětem s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou, předběžným opatřením zadržným na útěku z jiných zařízení, popřípadě z místa pobytu nebo přechodného ubytování nebo z místa podmíněného umístění mimo zařízení.

- **Pracoviště Probační a mediační služby**

DÚM je určené pracoviště probační a mediační služby (dále jen PMS), kde je možné odpracovat stanovený počet hodin alternativního trestu. Může se jednat také o děti, které nejsou na pobytu v DÚM.

- **Pracoviště sociální služeb**

Zajišťuje sociální péči o děti a podílí se na diagnostickém šetření. Sleduje aktuální stavy dětí v jednotlivých školských zařízeních ve spádové oblasti pro další spolupráci s kurátory jednotlivých oddělení sociálně právní ochrany dětí (dále jen OSPOD).

V osobních záležitostech dětí spolupracuje s pověřenými OSPOD, státním zastupitelstvím, se soudy, Policií ČR a s osobami odpovědnými za výchovu. Zároveň doprovází děti na jednání příslušných institucí.

- **Pracoviště mimoškolní**

Mimoškolní výchovně - vzdělávací činnost probíhá ve čtyřech výchovných skupinách. Vychovatelé a asistenti pedagoga zajišťují zájmovou činnost dětem, nabízí volnočasové aktivity a pravidelnou přípravu na vyučování. Organizují režimové činnosti dle denního režimu.

Úkoly DÚM

DÚM plní dle individuálních potřeb dítěte úkoly:

- **diagnostické** formou pedagogicko - psychologických činností. Spočívající ve vyšetření úrovně klienta (děti s rizikem poruch chování či již s rozvinutými projevy poruch chování a negativních jevů v sociálním vývoji) formou pedagogických a psychologických činností, na základě nichž vydá doporučení zákonným zástupcům a školám, školským zařízením.
- **poradenské a informační** spočívající v konzultacích a poskytování odborných informací a pomoci klientům, orgánům sociálně – právní ochrany dětí, jiným orgánům a organizacím podílejícím se na práci s dítětem a rodinou, školám a školským zařízením. Zprostředkovávání kontaktů s jinými orgány a subjekty, které se podílejí na realizaci opatření sociálně-právní ochrany dítěte, nebo za účelem zajištění dalších poradenských nebo terapeutických služeb v zájmu dítěte.
- **vzdělávací** (ve spolupráci s diagnostickými třídami DÚM) v jejichž rámci se zjišťuje úroveň dosažených znalostí a dovedností, posuzují se specifické vzdělávací potřeby dítěte v zájmu rozvoje jeho osobnosti, přiměřeně jeho věku, individuálním předpokladům a možnostem.

Vzdělávací program DÚM klade důraz na všestranný rozvoj osobnosti každého jedince. Naším hlavním úkolem je pokusit se změnit negativní postoj dítěte ke vzdělávání, umožnit mu zažít úspěch, připravit žáky na jejich další pobyt a vzdělávání v některém typu zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy s vlastním vzdělávacím programem, kam budou umístěny po ukončení pobytu v diagnostickém ústavu pro mládež.

- **terapeutické** - za účelem urychlení integrace do původní rodiny.
- **výchovné a sociální**, vztahující se k osobnosti dítěte, k jeho rodinné situaci a nezbytné, sociálně – právní ochraně, podle potřeby zajišťuje zdravotní vyšetření,
- **speciálně pedagogické a psychologické** - směřující k nápravě poruch v sociálních vztazích a v chování a směřující k integraci osobnosti dítěte. Dále výchovné a sociální, vztahující se k osobnosti dítěte, k jeho rodinné situaci a nezbytné sociálně právní ochraně dítěte
- **koordinační**, kdy speciální pedagogové a psychologové poskytují metodickou a odbornou pomoc
- **organizační** související s doporučení z hlediska umístění dětí do zařízení
- **koordinační** směřující k prohloubení a sjednocení odborných postupů

Problematika návykových látek, agrese a šikanování, Nejčastější projevy rizikového chování dětí v DÚM

Nejčastější návykové látky u dětí v DÚM:

Především marihuana a halucinogeny, ale také pervitin a kokain, zvyšují riziko nesmyslného jednání a agrese. S intoxikovaným člověkem mluvejte spíše tiše a klidným hlasem. Tón hlasu je často důležitější než to, co říkáte. Přejídný stav po aplikaci alkoholu nebo jiné psychoaktivní látky, vede k poruchám na úrovni vědomí, poznání, vnímání, emotivity nebo chování, nebo jiných tělesných a duševních funkcí a reakcí.

Úroveň postojů a vztahu k návykovým látkám včetně alkoholu a nikotinu třídíme podle osvědčené stupnice:

1. Nemají žádnou zkušenost.
2. S drogou se již někde setkali.
3. S drogou experimentují nebo experimentovali.
4. Problémoví experimentátoři.

5. Závislí na droze psychicky.
6. Závislí na droze psychicky i fyzicky.

Bez zaznamenání iniciální úrovně znalostí, postojů nemůžeme zhodnotit účinnost našeho působení a registrovat změny.

Zvládání případů zneužití drogy

Případy vyžadující okamžité řešení

- Akutní intoxikace, tělesné selhání, bezvědomí: bez ohledu jestli došlo k intoxikaci v ústavu nebo před příchodem do DÚM je nutné přivolat lékařskou pomoc – tel. č. 155.
- Do příjezdu lékaře je třeba se pokusit zjistit, jaká látka stav akutní intoxikace vyvolala, (imunochromatická detekce přítomnosti OPL v moči), případně jaké množství bylo požit, aplikováno. V případě bezvědomí je třeba bezodkladně poskytnout laickou první pomoc, tj. stabilizovaná poloha, zajišťující základní životní funkce. Pozor na zvracení a zapadlý jazyk.
- Svěřené dítě je třeba oddělit od kolektivu, za stálého dozoru vychovatele, udržovat ho v klidu, duševním i tělesném. S intoxikovaným člověkem mluvejte tiše a klidným hlasem. Tón hlasu je často důležitější než to, co říkáte. Mějte na mysli, že zklidnění situace vám zajistí vlastní bezpečnost.
- Odstraňte škodlivé látky, zajistěte dostatek čerstvého vzduchu, pokud jde o užití drog v lékové formě orálně, je vhodné se pokusit vyvolat nauzeu podáním většího množství teplé slané vody, což je možné jedině když se tomu intoxikované svěřené dítě nebrání.
- Nepoužívejte sílu – obecně to situace zhoršuje. Vyvarujte se polemik a hádek. Reagujte tak, jak situace vyžaduje, ale nevyvolávejte napětí.
- Nejvhodnější postup zvolte na základě svých znalostí o dítěti a na základě svého profesionálního úsudku.
- Identifikace zakázaných látek kvalitativním imunochromatickým testem v lidské moči (Elisabeth Pharmakon). Některé druhy nelze bezpečně prokázat bez chemického rozboru. Látka by měla být za přítomnosti dalšího člena pedagogického sboru bezpečně uložena /v trezoru/ označena a zabezpečena proti zneužití. Záznam musí obsahovat zmínku o zjištěné droze, poté je nutno informovat policii.
- Právní odpovědnost – vyplývá ze zákona č.112/1998, který doplňuje zákon č.140/1961 Sb. a zákon 200/1990Sb. o přestupcích ve znění pozdějších předpisů. Ohlašovací povinnost policejním orgánům se vztahuje zejména k případům, kdy někdo:

- Nabízí, zprostředkuje, prodá nebo jinak jinému opatří nebo pro jiného přechovává omamnou nebo psychotropní látku, prekursor nebo jed.
- Přechovává bez povolení omamnou nebo psychotropní látku nebo jed v množství větším než malém.
- Svádí jiného ke zneužívání jiné návykové látky než alkoholu, nebo ho v tom podporuje anebo kdo zneužívání takové látky jinak podněcuje nebo šíří.

Pedagogičtí pracovníci

- Pracovníci školských zařízení musí v případě zjištěného kontaktu svěřeného dítěte informovat jeho rodiče, a to takovou formou, která je v zájmu dítěte. Zákon o rodině č.94/1963Sb. ve znění pozdějších předpisů, včetně spolupráce viz §41 - §50 Zákona o rodině.
- Shromažďují a zaznamenávají informace, viz metodický návod k individuálnímu programu dítěte, kniha hlášení a chronologické záznamy. Pokud hrozí právní projednávání, je na policii, aby provedla šetření. Pokud jde o projednávání v rámci vnitřního řádu zařízení, je důležité, aby shromažďování faktů bylo provedeno korektně a pouze v rámci kompetence zařízení

Dlouhodobé programy

Stanovení rizik ohrožujících děti v DÚM - Drogová scéna v regionu, změny. Spolupráce s blízkou komunitou v místě, spolupráce s protidrogovým koordinátorem. Zdrojem informací pro stanovení rizik mohou být v přiměřené míře i děti umístěné v ústavu.

Důvěrnost - o všech případech musí být informován ředitel. Další informace a jejich přenos je nutno citlivě třídit a zvažovat jejich zveřejňování, případně přenášení na jiné osoby.

Spolupráce - s policií a dalšími organizacemi, sociálně právní ochranou dětí, zdravotnickými zařízeními, kontaktními centry atd.

Práce s rodiči - vztahy v rodině jsou velmi blízko příčinám experimentu s psychotropními látkami.

Vztahy se sdělovacími prostředky – viz pravidla DÚM o podávání informací.

Zvládání případů projevů šikanování

Projevy šikanování

Šikanování má ve svých projevech velice různou podobu s následky především na psychickém zdraví. Jejich znaky je možno rozdělit podle různých hledisek přibližně do následujících skupin:

- verbální přímé a nepřímé,
- fyzické přímé a nepřímé,
- aktivní a pasivní,
- skupinová trestná činnost,
- organizovaný zločin.

Každý pedagogický pracovník na všech úrovních ve výchovně vzdělávacím procesu vede důsledně a systematicky děti k osvojování norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech, respektujících identitu a individualitu dítěte a **rozvíjí zejména:**

- pozitivní mezilidské vztahy a úctu k životu druhého člověka,
- respekt k individualitě každého jedince,
- etické jednání (humanita, tolerance),
- jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince.

Všichni pedagogičtí pracovníci by měli využívat možností osobní, společenské a morální výchovy v prevenci šikanování a prohlubovat si své znalosti a dovednosti v tomto oboru. Důležité aktivity ústavu nelze spojovat jen s určitou pedagogickou aktivitou nebo vyučováním. To se týká zejména situací, kdy se dívka či chlapec učí přijímat všeobecné hodnoty společnosti, identifikovat se s nimi a jednat v jejich duchu v každodenním životě.

Ředitelka zařízení odpovídá za systémové aktivity ústavu v oblasti prevence šikanování a agresivity. Vychází se přitom z komplexního pojetí preventivní strategie, která je ve smyslu metodického pokynu ministra k prevenci sociálně patologických jevů součástí minimálního preventivního programu ústavu.

V rámci účinné prevence šikanování je při přípravě a realizaci celoškolské celoustavní strategie důležité zejména:

- Zajistit účast ústavního metodika prevence a případně i dalších pedagogů v akreditovaných kurzech k problematice šikanování. Metodik prevence bude zodpovídat za informovanost všech pedagogických pracovníků školského zařízení o dané problematice. Bude se aktivně

podílet na řešení případů šikanování a napomáhat svým kolegům zvládnout základní postup a strategii při řešení konkrétních situací.

- Navodit úzkou spolupráci mezi dětmi a pedagogy a jasně vymezit možnosti oznamovat i zárodky šikanování (při zachování důvěrnosti takovýchto sdělení).
- V ústavním řádu jasně stanovit pravidla chování včetně sankcí za jejich porušení.
- Zajistit v souladu s pracovním řádem zvýšený a kvalitní dohled pedagogů o přestávkách, i během osobního volna, a to hlavně v prostorách, kde k šikanování již došlo nebo kde by k němu mohlo docházet.
- Seznámit pedagogy se systémem ústavu pro oznamování a vyšetřování šikanování, vést pečlivou evidenci všech případů agresivního chování a šikanování mezi dětmi
- Aktivně zapojit do prevence šikanování i nepedagogické pracovníky.
- Zvyšovat informovanost pedagogů v této oblasti, doplňovat ústavní knihovnu o literaturu z oblasti problematiky agresivního chování a šikanování, organizovat semináře s odborníky zabývajícími se danou problematikou, začleňovat témata šikany do dalšího vzdělávání učitelů a vychovatelů.
- Informovat pedagogy, děti i rodiče o tom, co dělat v případě, když se dozvědí o šikanování (např. umístit na přístupné místo kontakty a telefonní čísla na instituce, které se problematikou šikanování zabývají.
- Spolupracovat s odbornými službami resortu školství (pedagogicko-psychologickou poradnou, střediskem výchovné péče a s dalšími odbornými pracovišti poradenských a preventivních služeb v regionu, poskytujícími odbornou konzultaci a psychologickou péči, s metodiky preventivních aktivit a s dalšími odborníky v regionu).

Některé metody řešení šikanování

Odhalení šikany bývá někdy velmi obtížné i pro zkušeného pedagoga. Nejzávažnější negativní roli při jejím zjišťování hraje strach, a to nejen strach obětí, ale i pachatelů a dalších účastníků. Strach vytváří obvykle prostředí „solidarity“ agresorů i postižených. Pro vyšetřování šikany lze doporučit strategii prováděnou v těchto pěti krocích:

1. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi.
2. Nalezení vhodných svědků.
3. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů).
4. Zajištění ochrany obětem.

5. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.

Při výbuchu brutálního skupinového násilí vůči oběti, t. zv. "ústavního lynčování" je nutný následující postup:

1. Překonání šoku pedagoga a bezprostřední záchrana oběti.
2. Domluva pedagogů na spolupráci a postupu vyšetřování.
3. Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
4. Pokračující pomoc a podpora oběti.
5. Nahlášení policii.
6. Vlastní vyšetřování.

Účastní-li se šikanování většina problémové skupiny, nebo jsou-li normy agresorů skupinou akceptovány, doporučuje se, aby šetření vedl odborník-specialista na problematiku šikanování

Výchovná opatření

Pro potrestání agresorů lze užít následující běžná výchovná opatření:

- Zrušení nebo změna individuálního programu.
- Převedení do jiné výchovné skupiny, typu zařízení.
- V mimořádných případech se užijí další opatření:
- Vyrozměnění policejního orgánu, došlo-li k závažnějšímu případu šikanování.
- Školské zařízení řeší tuto problematiku na základě opatření ve výchově, systému hodnocení dětí zařízení popř. programu rozvoje osobnosti dítěte, oběti šikanování se doporučuje nabídnout psychologickou péči psychiatrického nebo jiného poradenského pracoviště.

Spolupráce ústavu s rodiči svěřených dětí

Při podezření na šikanování dětí je žádoucí spolupráce vedení školského zařízení, a dalších pedagogických pracovníků jak s rodinou oběti, tak i s rodinou agresora. Nelze však předpokládat, že rodiče budou vždy hodnotit situaci objektivně. Při jednání s rodiči dbají pedagogičtí pracovníci na taktický přístup a zejména na zachování důvěrnosti informací.

Spolupráce zařízení - ústavu se specializovanými a ostatními institucemi

Při předcházení případům šikany a při jejich řešení je důležitá spolupráce vedení školského zařízení s dalšími institucemi a orgány, a to zejména ve zdravotnictví s pediatry, odbornými lékaři, psychiatrickou péčí, v oblasti soudnictví se soudci, obhájci a žalobci (také využívání alternativních trestů), v oblasti sociální péče s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence (možnost vstupovat do každého šetření, jednat s dalšími zainteresovanými stranami, s rodinou).

- Při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu přestupku nebo trestného činu je ředitel školy nebo školského zařízení povinen oznámit tuto skutečnost Policii ČR.
- Školská zařízení jsou povinny bez zbytečného odkladu oznámit orgánu sociálně právní ochrany skutečnosti, které ohrožují dítě, nebo že dítě spáchalo trestný čin, popř. opakovaně páchá přestupky.

Péče a podpora rizikovým dětem

- Je zpracovávána v metodice individuálního programu dítěte.
- Individuální a skupinovou psychoterapií motivovat svěřené děti k rozhodnutí pro život bez drogy případně pro specializovanou léčbu.
- Děti jevící vážnější problém, např. problémový experiment s drogou připravovat na návrat do rodiny a společnosti za spolupráce specializovaných pracovišť školských i zdravotnických.

Zdraví a bezpečnost svěřených dětí

- Zvládání tíšňových situací vyvolaných užíváním drog.
- V případě nutnosti umět poskytnout první pomoc.
- Pozornost věnovat zneužívání legálních drog - tabák, alkohol.
- Jasná pravidla pro zaměstnance - kouření, stanovení místa, kde je povoleno kouřit.
- Zvážit, jak bude formulován postoj vůči konzumaci alkoholu pracovníky ústavu, a to i v době, kdy jsou s dětmi mimo ústav - viz tzv. zdravý životní styl a jeho prezentace a propagace.

Rizikového chování v DÚM

Zdravý vývoj mladých lidí je podmíněn dobrým rodinným zázemím i dalšími sociálními vztahy mimo rodinu (dospělí, vrstevníci). Pro dobrý duševní vývoj jedince je důležitý také pozitivní vztah k sobě samému. Mládež odjakživa měla sklon více riskovat, protože má větší tendenci zkoušet hranice svých možností a méně obav z následků

Oblasti rizikového chování

1. ***Rizikové chování v oblasti zneužívání návykových látek*** (nikotin, alkohol, ilegální drogy).
2. ***Rizikové chování v oblasti reprodukčního zdraví*** (předčasný sexuální život a s ním spojené střídání partnerů a riziko vzniku pohlavních nemocí, nechtěná časná těhotenství).
3. ***Rizikové chování v oblasti psychosociální*** (poruchy chování, agresivita vedoucí až ke kriminalitě, nadměrné rvačky nebo tyranizování slabších, krutost k jiným lidem nebo zvířatům, závažné ničení majetku, zakládání ohně, krádeže, úrazy, deprese až suicidální jednání, chození za školu, zhoršený prospěch ve škole až vyhození ze školy, útoky z domova).

Specifická primární prevence – těžiště práce DÚM

- aktivity a programy, které jsou úzce zaměřeny na některou z konkrétních forem rizikového chování
- jsou zaměřeny na jasně definovanou cílovou skupinu
- specifická primární prevence se dále člení na primární prevenci
 - A) všeobecnou
 - B) selektivní
 - C) indikovanou
- zaměřuje se na děti, které jsou různým způsobem znevýhodněni a díky tomu jsou vůči rizikovému chování a jeho dopadům více zranitelní

Rizikovým projevy v chování dětí DÚM:

- alkoholismus, kouření, drogové závislosti
- záškoláctví
- kriminalita a delikvence
- šikana, vandalismus, agresivita aj. formy násilného chování
- virtuální drogy (počítače, televize, video)
- zneužívání anabolik a medikamentů

- poruchy příjmu potravy
- sexuální rizikové chování
- rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevence úrazů
- týrání a zneužívání dětí – Syndrom CAN
- xenofobie, rasismus, intolerance a antisemitismus
- závislost na sektách
-

Cíle minimálního preventivního programu DÚM

V první řadě se snažíme zamezit nebo oddálit vznik rizikového chování. Naším cílem je úzká spolupráce se zákonnými zástupci, pracovníky OSPOD, což vede k důvěře a pocitu vzájemné odpovědnosti. Rodiče dostávají zpětnou vazbu, jak se dítěti daří, odbornou pomoc a podporu, jak nadále s dítětem pracovat jak mu pomoci, jak řešit problémy s chováním. Sjednocení výchovného, odborného a vzdělávacího působení na děti napříč všemi pracovišti a programy v DÚM. Přispívat k odstranění nežádoucích jevů ve společnosti.

Z našich zkušeností je však zřejmé, že dětem z rozvrácených rodin, sociálně znevýhodněného prostředí, také dětem s ADHD a dalším dětem s problémy v chování velmi často chybí v jejich nejbližším sociálním prostředí dostatek pozitivních příkladů. Setkávání s vrstevníky, kteří svým úsilím a prací dosáhli špičkové úrovně v některém ze sportovních odvětví, může být pro některé z nich zajímavou motivací a životní alternativou. Sportovci, jako nositelé zdravého životního stylu, kteří se vzdělávají, jsou úspěšní a vytvářejí si podmínky pro budoucí spokojený a plnohodnotný život.

Snažíme podchytit problém co nejdříve, správně posoudit a vyhodnotit potřebnost specifických intervencí a neprodleně tyto intervence zahájit (př. nejen oddálení užívání drog, ale také snížit frekvenci a objemu užívaného alkoholu, tabáku a dalších drog a zmírnění následků jejich užívání) vedle možnosti socializace a konfrontace se zdravějším životním stylem i posilování ve značně většině sníženého sebehodnocení dětí, způsobeného mnohdy neoprávněnými předsudky a stigmatizací. Poskytování pozitivní zpětné vazby a předání zážitku přijetí. Z naší praxe vyplývá, že dlouhodobější podpora a směřování dětí bez opory v rodině může přinést výrazně pozitivní efekt. V konečném důsledku pak dochází alespoň částečně k podpoře adekvátního fungování rodiny. Nabízíme prostor pro individuální i skupinovou práci pod dohledem a aktivního přispění ze strany odborného personálu, který všechny probíhající programy řídí a předem upravuje podle potřeby. Individuální a skupinová práce přitom zahrnuje nejen samotné sportovní vyžití a smysluplné trávení volného času, ale i poradenství, průběžné intervence reedukativního charakteru, ale i zpětnou vazbu

na konkrétní projevy chování, ať už na osobní nebo zprostředkované rovině v rámci skupiny. Tím zabezpečuje zpětně samotnou prevenci.

V letošním školním roce, pokračujeme ve snaze zastavit dětem jejich směřování na cestě, která je ohrožuje a společně s nimi dospět k poznání možností, mantinelů a norem, které jsou nejen společností akceptovatelné, ale i těmto dětem příjemné a užitečné. Situace v užívání návykových látek je alarmující. I na dále je našim **cílem minimálního preventivního programu** minimalizace výskytu sociálně-patologických jevů v našem zařízení a prevence rizikového chování žáků. Hlavním cílem je vychovat děti k zodpovědnosti za své chování.

Cílem minimálního preventivního programu je ve spolupráci s rodiči, kolegy, pracovníky OSPOD formovat takovou osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk schopná orientovat se v dané problematice, zkoumat ji, ptát se, dělat rozhodnutí, která si bude vážit svého zdraví, bude umět nakládat se svým volným časem a zvládat sociální dovednosti. I nadále bychom chtěli pokračovat v cílech stanovených v loňském školním roce:

- formování odmítavých postojů k drogám a alkoholu
- snížení užívání tabákových výrobků u dětí
- vytváření žádoucího zdravého životního stylu u dětí
- eliminovat záškoláctví
- snížení agresivity u dětí
- formování osobností dětí (potřeba sebepoznání, sebeúcty, zvyšování schopností efektivní komunikace, vytváření hodnotové orientace apod.)
- Co možná nejvyšší míra informovanosti všech dětí DÚM v oblasti rizikového chování.
- Systematická výuka a výchova žáků ke zdravému životnímu stylu.
- Vytvoření dostatečného zázemí k trávení volného času v prostorách DÚM.
- Podpora vlastních aktivit žáků a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností.
- Začleňování méně průbojných dětí do kolektivu, odstranění nevhodného chování mezi dětmi
- Zapojení celého pedagogického sboru zařízení do systému prevence
- Aktivní spolupráce s rodiči dětem, otevřenost vůči veřejnosti

Cílové skupiny oblasti minimálního preventivního programu:

- **Ředitelka zařízení** - odpovědnost za podporu, vytváření a realizaci minimálního preventivního programu (dále jen MPP)
- **Metodik prevence** - koordinuje přípravy a realizace MPP, V případě potřeby zprostředkovává a zajišťuje komunikaci a jednotný postup v rámci realizace MPP napříč všemi pracovišti (vyhláška č. 72/2005 Sb., příloha č. 3 – standardní činnosti ŠMP)

- **Psychologové, speciální pedagogové/etopedi** – zajišťují pravidelné i „akutní“ individuální a skupinové intervence, dávají doporučení, jak s dítětem nadále pracovat. Úzká spolupráce s vychovateli, pedagogy.
- **Pedagogové** – diagnostické třídy - jednotliví učitelé začleňují preventivní témata do výuky jednotlivých předmětů (VP), vedou děti ke zdravému životnímu stylu, - společně s vychovateli stěžejní úloha při naplňování MPP.
- **Vedoucí vychovatel** – v případě nutnosti řeší vzniklý problém a hledá společné strategie – úzká spolupráce napříč všemi pracovišti. Zajišťuje v případě potřeby selektivní prevenci, při práci se skupinou nebo při individuální intervenci.
- **Odborní vychovatelé, asistenti pedagoga** - jednotliví vychovatelé začleňují preventivní témata v rámci realizace mimoškolních aktivit v souladu s celoročním plánem výchovných činností, vedou děti ke zdravému životnímu stylu, - společně s pedagogy stěžejní úloha při naplňování MPPP.
- **Děti** – participují se na přípravě a realizaci programu
- **Rodiče** – jsou maximálně informované o programu, jsou seznámeni se základní filozofií a strategií DÚM,
- **Statutární zástupce, spolupráce s jinými organizacemi v regionu, s oblastním metodikem prevence, spádová poradna atp. – odborná podpora a pomoc.**

Strategie v oblasti prevence rizikového chování:

Minimální preventivní program DÚM je dlouhodobý program, zaměřený na výchovu našich svěřenců ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností. Dále je založen na podpoře vlastní aktivity dětí, pestrosti forem preventivní práce, zapojení pedagogů z diagnostických tříd, odborníků z vychovatelského a psychologicko – etopedického pracoviště.

Naší strategií je zajistit odborné a průběžné vzdělávání školního metodika prevence, ostatních pedagogických i nepedagogických pracovníků dle pokynů MŠMT - vypracovat manuály a metodické postupy pro řešení krizových situací – (např. rozpoznání šikany, co dělat když u žáka byly nalezeny drogy, žák pod vlivem návykové látky, žák přistižen při prodeji drog, rodič vykazuje problém s drogami atd.) - preventivně působit v co nejširší oblasti rizikových forem chování. Ke spolupráci pravidelně zveme i zákonné zástupce a pracovníky OSPOD. Smyslem je zajištění

včasnosti řešení počínajících vážnějších problémů jak jednotlivců, tak skupin a má výchovnou, obecnou i specifickou platnost v oblasti primární i sekundární prevence.

Pedagogičtí pracovníci v zařízení DÚM vykonávají vzdělávací, výchovně - pedagogickou, psychologickou nebo speciálně pedagogickou činnost. Cílem je budování vzájemné důvěry mezi dítětem a pracovníkem DÚM. Snaha pedagogických pracovníků je zakotvena v tom, že se dítě může na kohokoliv obrátit a bude respektován jeho názor, jeho potřeby. Při řešení problémů je pedagogický pracovník otevřen komunikaci s dítětem, s rodičem, širší rodinou, ostatními pracovníky a příslušnými orgány. Na základě dosažení dohody o společných cílech a postupech dochází k celkové a jednotné podpoře dítěte.

Významná část preventivního působení spadá do terciální prevence, kde je snahou předcházet či minimalizovat zdravotní nebo sociální potíže již v důsledku rizikového chování. DÚM působí ve sféře specifické primární prevence, v rovině sekundární a terciální se zřetelem na selektivní a indikovanou formu práce.

Metody a formy podporující primární prevenci

Principy efektivní a vyhodnotitelné primární prevence jsou založeny na soustavnosti a dlouhodobosti, aktivitě, přiměřenosti, názornosti, uvědomělosti. Při výuce lze použít různých metod forem práce, např. forma her, pohádek, příběhů, besed, skupinových her, řešení modelových situací, skupinová práce, projektové vyučování, dramatická výchova aj.

V zařízení DÚM prevenci zaměřujeme na rozpoznání domácího násilí, šikanování, násilného chování, týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání, ohrožování výchovy dětí, experimentování s návykovými látkami (legální a nelegální návykové látky, rizikových stravovacích návyků vedoucích k poruchám příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie).

Metody a formy:

- ***Spolupráce*** s pracovníky OSPOD, Policií České republiky, rodiči, pracovníky DÚM
- ***Pravidelná*** metodická setkání, kazuistické semináře pracovníků DÚM
- V rámci možností ***neustálé vzdělávání*** v oblasti prevence rizikových projevů chování (kurzy, semináře, workshopy, konference, atp.)
- ***Vytvoření zdravého klimatu*** vede k pocitu bezpečí v zařízení
- ***Schránka důvěry***, pomáháme žákovi vybudovat si důvěru v sebe, ve vlastní síly, pozitivní vztah k okolnímu světu.

- **Podpora zdravého životního** stylu, tj. harmonickou rovnováhu tělesných a duševních funkcí s pocitem spokojenosti, chuti do života, tělesného i duševního blaha (výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, správná výživa a pohybové aktivity)
- **Organizování akcí** směřujících k oživení klimatu ve škole a zábavnou formou zpříjemnění školního prostředí (tematické dny, sportovní akce, víkendové výjezdy atd.)
- **Aktivity a programy** zaměřeny na specifika předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků.
- Nabídka **individuálního sezení** odborných pracovníků v zařízení DÚM.
- Zapojení se do vyhlášených **projektů** v rámci MŠMT.
- **Nabídka propagačních materiálů** sociálně patologických jevů
- **Projektové dny**, semináře, přednášky na témata sociálně patologické jevy
- Akce zaměřené na **zvyšování právního povědomí** (využití nabídek různých druhů spolupráce s Policií ČR a městskou policií)
- Akce zaměřené na práci s **národnostními menšinami** směřující k potlačení rasismu a xenofobie
- **Výchova k odpovědnosti za zdraví své i ostatních** – vytváření eticky hodnotných postojů a způsobů chování
- Zaměření **pozornosti na projekty** prevence drogových závislostí, konzumace alkoholu, vandalismu, rasismu, násilí, komerčního sexuálního zneužívání apod.
- Za základně průzkumu zaměřeného na zneužívání návykových látek věnovat i nadále zvýšenou pozornost prevenci kouření.
- **Zvyšování příznivého klimatu** ve třídních kolektivech, v zařízení DÚM formou organizování výletů, exkurzí, výjezdů.
- **Široká nabídka volnočasových aktivit**, kulturní programy (kina, divadla, sport...)
- **Účast ve výtvarných, sportovních a jiných soutěžích**
- **Teambuilding** – práce se skupinovou dynamikou, zpětná vazba skupiny, individualizované hodnocení, sebehodnocení

Děti jsou informováni o svém pokroku i nedostacích. Je oceňováno úsilí dítěte a míra jeho pokroku bez srovnávání s výkonem ostatních. Je podporován jeho individuální talent a zájem.

Navazujeme na minulý školní rok a i nadále pokračujeme v nabídce volnočasových aktivit:

- vernisáže prací dětí s programem

- spolupráce s Katedrou výtvarné výchovy MU v rámci mezinárodního speciální výtvarná výchova
- návštěvy galerií, výstav a dalších kulturních akcí v městě Brně
- kulturní akce prostřednictvím divadelních představení (návštěvy divadel v Brně)
- společné akce pořádané ve spolupráci s ústavem Kociánka
- práce s programem multimediální prezentace prací dětí
- úprava a zpracování fotomateriálů a videa setkání se sluchově postiženými
- práce na různá témata z oblasti rizikového chování
- návštěvy galerií a výstav v městě návštěvy Technického muzea města Brna
- společné akce pořádané ve spolupráci s ústavem
- baseball, basketbal, volejbal, fotbal, ping-pong
- crossfít, cvičení s vlastní vahou
- pétanque, gymnastika
- terapeutické dílny
- sportovní akce, závody na invalidních vozících
- sportovní a kulturní dopoledne s předškoláky
- společná návštěva planetária
- pomoc při organizaci soutěže ve volném lezení
- úpravy okolí budovy a vnitřních prostor
 - Běžecké a sjezdové lyžování, Plavání
 - Vodácký výcvik – „rafting“
 - Trekingová cyklistika
 - Horská turistika
 - Bruslení, kolečkové i na ledě
 - Florbal
 - Pentaque a další kolektivní sporty

Ukázka nabídky jednotlivých činností s dětmi na školní rok 2016/2017

- Divadelní představení
- Estetický vzhled oddělení
- Zařadit den pro zdraví (osobní hygiena)
- Aqualand Cup - Pasohlávky
- Volné vycházky, dovolenky, nákupy.
- Zařadit „Den bez drog a jiných závislostí“

- Péče o svůj vzhled a ošacení (praní, žehlení, dostatek spodního prádla)
- Socioduatlon – Čebín
- Zajistit zájmové kroužky pro děti
- Výjezd celého oddělení na kole
- Kulečnick, bruslení
- Vliv kouření na pleť – přednáška kosmetičky
- Příprava vánočního vystoupení jednotlivců z oddělení
- Předvánoční úklid, výzdoba.
- Tvořivé dílničky
- Den otevřených dveří našeho oddělení
- Upevňovat zdraví – plavecký bazén
- Kino, bruslení
- Prostřeno – soutěž ve vaření pro celé oddělení
- Týdenní pobyt na horách – lyžování
- Návštěva BVV
- Divadelní představení
- Finanční gramotnost – přednáška
- Návštěva muzea, knihovny či galerie
- Den pro zdravý – zdravý životní styl a diety
- Hokejový zápas Kometa Brno
- Zapojení děvčat do výtvarné soutěže
- Velikonoční svátky – tradice, dílničky
- Fotbalový zápas Zbrojovka Brno
- Branný závod děvčat pro VU
- Dvoudenní výlet na kola
- Divadelní představení
- Aqualand Cup - Pasohlávky
- Návštěva městského úřadu a jeho odborů
- Společný výlet celého oddělení
- Rafty s Kociánkou
- ZOO + Dino Vyškov
- Letní kino
- Týdenní pobyt na táboře – vedení dětí
- Prázdninová činnost, letní pobyty a mnoho dalších

Cílem aktivit nabízené v DÚM v rámci minimálního preventivního programu je prostřednictvím těchto aktivit, které děti mají možnost využít v našem zařízení a formou prožitkové pedagogiky systematicky udržovat pozitivní školní klima (atmosféra důvěry, vzájemného respektu mezi všemi zúčastněnými, fungující komunikace). Budujeme návyky zdravého životního stylu, vedeme žáky ke zdravému sebevědomí, správnému sebehodnocení, stanovování si reálných životních cílů, poznávání sebe sama, zvládání stresů a dovednosti řešit problémy bez pomoci návykových látek. Soustavně prohlubujeme jejich sebepojetí, prezentační a komunikační dovednosti, sebevyjádření, praktické dovednosti, sebepojetí, empatii, podněcujeme schopnost spolupráce. V rámci činností, které vedou ke kontaktu se společenským prostředím, přispíváme ke zdravému životnímu stylu – výchovně vzdělávací složka se zaměřením na určité **rizikové chování**. Kladen důraz je také na **vedení k odpovědnosti**, kultura prostředí, ochrana životního prostředí, **respektování individuálních zvláštností a smysluplné využití volného času**.

Seznam vybraných kontaktů, kde je možno hledat další pomoc a radu

Kyberšina:

➤ www.seznamsebezpecne.cz

SEZNAM KONTAKTŮ PRO KLIENTY - PROBLEMATIKA SOC. PAT.JEVŮ A JINÉ

Instituce	Činnost	Adresa	Kontakty
DROGY			
PPP Brno - Poradenské centrum pro drogové a jiné závislosti	primární a sekundární prevence závislosti – preventivní programy pro školy, individuální konzultace s klienty, odpolední aktivity	Sládkova 45, 613 00 Brno	548 526 802 723 252 765 fax: 548 529 350 sladkova@pppbrno.cz www.poradenskecentrum.cz
Sdružení a nadace Podané ruce	primární, sekundární a terciální prevence drog.závislostí, K-centrum, DPS, psychiatrická ambulance, doléčovací centrum, podporované zaměstnání, drogové služby ve vězení	K- centrum Drug Azyl - Videňská 3, 639 00 Brno	543 249 343 drugazyl@podaneruce.cz
		Terénní práce - Videňská 3, 639 00 Brno	543 210 802 extc@podaneruce.cz
		Centrum prevence Hapalova 22, 621 00 Brno	549 211 278 prevcentrum@podaneruce.cz
		DPS - Hapalova 22, 621 00 Brno	541 227 704 elysium@podaneruce.cz
		Elysium	541 227 704, 777 916 000 psychiatricka.ambulance@podaneruce.cz
		Psychiatrická ambulance – Hapalova 22, 621 00 Brno	545 247 535 (klapka 108)
	Podporované zaměstnání – Pasáž Francouzská 36, 602 00 Brno	545 247 542 vezeni@podaneruce.cz	
	Drogové služby ve vězení	545 246 690 jamtana@podaneruce.cz	
	Doléčovací centrum Jamtana – Franzouzská 36, 602 00 Brno		
ALKOHOL, GAMBLING, (drogy) www.plbohnice.cz/nedor			
MOAT (městská ordinace AT)	alkohol, gambling,drogy (ambulantně)	Masarykova 37, 602 00 Brno	542 214 220 (drog.záv. - Dr. Novák)
Teen Challenge	kontaktní centrum,bezplatné poradenství - alkohol, automaty, i rodinní příslušníci	Pekařská 12, 602 00 Brno	777 179 363 brno@teenchallenge.cz
Sdružení A-klubů	nízkoprahové zařízení, alkohol.poradna, soc.poradenství rekvalifikační kurzy, pomoc v krizi,volnočasové aktivity	Křenová 62a, 602 00 Brno	541 24 72 33 akluby@akluby.cz www.akluby.cz
LINKA DŮVĚRY AK	anonymní linka důvěry Aklubů		LINKA DŮVĚRY AK linka.duvery@akluby.cz 603 487 867 545 241 301
Občanské sdružení Lotos	doléčovací program – alkohol.záv. byt „na půl cesty“ (nad 18 let)	Výstavní 24 603 00 Brno	543 255 383 739 087 588
Centrum soc.prevence - Lotos	soc.poradenství, dluhové poradenství, pomoc při hledání práce	Dvořákova 13 602 00 Brno	543 255 383 739 060 350
Anonymní AT linka s celorepublikovou působností	Linka pomoci		235 311 791 724 307 775

			www.atlinka.cz
Psychiatr MUDr. Novotná Jana	psychiatr	Jugoslávská 13	543210848
MUDr. Mgr. Šob Jiří	psychiatr	Charbulova 92	548 525 784
AIDS a nemoci			
Národní linka prevence AIDS – zelená linka	bezplatné telefonické poradenství		800 144 444
AIDS Centrum FN Bohunice	informační klinika	Jihlavská 20, 639 00 Brno FN Bohunice	547 192 276
Zdravotní ústav – centrum klinických laboratoří	odběry a poradna HIV/AIDS	Gorkého 6, 602 00 Brno	541 421 216 (ZÚ celý 211) www.zubrno.cz
Informace a anonymní poradenství k onemocnění žloutenkou			800 33 11 22 www.zloutenky.cz
Ambulance pro přenosné nemoci, jaterní poradna	Léčba hepatitidy C	Ponávka 2, Brno, 602 00	545 240 743
PSYCHIATRICKÉ LÉČEBNY			
Psychiatrická léčebna Černovice MUDr. Pokora	- alkohol, drogy, gambling - anonym. porad. alkohol, drogy - ambulance i hospitalizace	Húskova 2, 618 00 Brno	548 123 111 spojovatelka sekretariat@plbrno.cz odd léčby závislosti klapka 304 detox klapka 339 příjem klapka 350 www.plbrno.cz
Psychiatrická léčebna Bohunice	- krizové centrum - anorexie, bulimie - alkohol	Jihlavská 20, 639 00 Brno	547 191 111 spojovatelka 532 232 078 krizové centrum 547 212 333 linka naděje
KOUŘENÍ www.prestantekouřit.cz			
Zdravotní ústav – Centrum zdravotnických služeb	poradna odvykání kouření, poradna pro zdravý životní styl, preventivní medicína, ochrana zdraví	Stará 25, 613 00 Brno	545 425 363
Telefonní linka pro odvykání kouření s celorepublikovou působností	v pracovní dny 12,00 - 20,00 hodin		844 600 500
Brno, Centrum léčby závislosti na tabáku	Ostatní Klinika nemocí plicních a tuberkulózy	Fakultní nemocnice Brno - Bohunice Jihlavská 20, Brno, 602 00	532 233 198
DĚTI, MLÁDEŽ (+ matky) www.detskaprava.cz			
Středisko soc.pomoci dětem	krizové centrum a stanice pečovatelské služby, azylové ubytování	Hapalova 4. 621 00 Brno	541 229 298
Dětské krizové centrum SPONDEA, o.p.s.	krizová tel. a int.linka, osobní kriz.pomoc, azyl, pobyt (i matek s dětmi), poradenství, terapie, děti a mládež 3-26 let,	Sýpka 25, 613 00 Brno – Černá pole	541 235 511, (608 118 088 - 24h denně) krizovapomoc@spondea.cz
Dětská nemocnice	klinická psychologie PhDr. Pilát Milan	Černopolní 9, 602 00 Brno	532 234 111
RATOLEST	preventivní práce s rizik.mládeží 15-19 let, streetwork	Kozí 2 602 00 Brno	545 243 839 605/269 688 ratolest@ratolest.cz
Bílý kruh bezpečí	znásilnění, pohlavní zneužívání domácí násilí, oběti a svědci trestných činů, přepadení	Slovinská 41, 612 00 Brno	257 317 110 (NONSTOP) www.bkb.cz 541 218 122 bkb.brno@bkb.cz
Linka DONA	pomoc osobám ohroženým domácím násilím		251 511 313 www.donalinka.cz
Bílý dům	Centrum dětských odborných zdravotnických služeb -psychologie,psychiatrie, gynekologie	Žerotínovo náměstí 4/6, 602 00 Brno	533 302 111 info@cdozs.cz www.cdozs.cz
Liga lidských práv	centrum POD	Burešova 6, 602 00 Brno	545 210 446

	poradna pro ženy v tísní legislativa ...		brno@llp.cz www.llp.cz
ROSA	informační a poradenské centrum pro ženy oběti domácího násilí		241 432 466 602 246 102 info@rosa-os.cz www.rosa-os.cz
Magdalenium	pomoc obětem domácího násilí azylový dům s utajenou adresou skupinová psychoterapie		776 718 459 (nonstop) magdalenium2@centrum.cz www.magdalenium.cz
Fond ohrožených dětí		Francouzská 58, 602 00 Brno	545 215 105
Linka vzkaz domů	dítě na útěku na útěku		800 111 113
Modrá linka	linka důvěry pro děti a mládež	Poradny – Plovdivská 8, 616 00 Brno	549 24 10 10 608/90 24 10 help@modralinka.cz
Dětský diagnostický ústav	ambulantní poradenství pro děti (s poruchami chování) a jejich rodiče	DDU: Hlinky 140, 603 69 Brno SVP: G.Preisové 8, 616 00 Brno	543 21 22 18 549 240 166 svp.brno@volny.cz
Diagnostický ústav středisko výchovné péče	výchovné problémy – děti a mládež (SVP)	Veslařská 246 SVP, 637 00 Brno Spec.ped: paní Landová	543 216 685 svp.veslar@volny.cz 543 23 62 35
Help me – SVP pro děti a mládež	děti s výchovnými problémy a experimentující s drogou	Bořetická 2, 629 00 Brno	544 216 178 544 234 629 ambulance info@svphelpme.cz
Utajené porody	Linka pro ženy, které tají těhotenství nebo už tajně porodily		776 833 333
Na počátku	azylový dům pro těhotné ženy v tísní	Soběšická 60 614 00 Brno	548 221 405
Linka bezpečí			116 111 vzkaz domů 800 111 113 rodiče 840 111 234 pomoc@linkabezpeci.cz www.chat.linkabezpeci.cz
Domov Svaté Markéty	pro matky s dětmi v tísní	Staňkova 47, 602 00 Brno	549 122 962 (965)
Domov pro matky s dětmi	pro matky s dětmi v tísní	Heyrovského 11, 635 00 Brno	546 210 763
Domov pro matky s dětmi	pro matky s dětmi v tísní	T.Novákové 62a, 621 00 Brno	549 273 559 dmd_tn@volny.cz
Policejní skupina „domácí násilí“		Běhounská 1, 602 00 Brno	974 624 001-4 974 624 006-12 (6 – 22h)
JINÉ			
CSS, p.o. Centrum sociálních služeb	spravuje zařízení soc.služeb	Tábor 22, 616 00 Brno	541 421 911 - ústředna info@cssbrno.cz
Občanské sdružení Anabell	pomoc nemocným anorexií a bulimií	Bratislavská 2, 602 00 Brno	542 214 014 602 766 542 posta@anabell.cz 848 200 210 celorep.linka
DROM – romské středisko		Bratislavská 41, 602 00 Brno	545 211 576 drom@drom.cz
Dialog - občanská poradna	občansko-právní poradna	Nerudova 7 602 00 Brno	541 552 411 poradna.dialog@volny.cz
Trialog – poradenské centrum	občansko-právní poradna	Orlí 20, 602 00 Brno	542 221 499 542 211 619 op@trialog_brno.cz
Občanská poradna	občansko-právní poradna	Anenská 10, 602 00 Brno	545 241 828 545 244 657 poradna.brno@volny.cz

Manželské a rodinné poradny	pomoc v partnerských a rodinných problémech	Buzkova 43, 615 00 Brno Táborská 198, 615 00 Brno Sejkorova 6, 636 00 Brno – paní Pšikalová Bethesda: Starobrněnská 7, 602 00 Brno	548 533 290 548 539 271 548 426 611 542 214 547
Senior linka	Projekt prevence městské policie	Štefánikova 43, 602 00 Brno	541 248 844 (Brno) 800 157 157 – celorep.linka
proFem – linka právní pomoci	poradenství pro feministické nez.org. a projekty, poradenské služby, uplatnění na pracovním trhu, právní poradenství pro ženy – oběti násilí		224 910 744
Linka psychopomoci			224 214 214 www.psychopomoc.cz
Sms pro neslyšící	tísňová linka pro neslyšící		603 111 158 www.neslysici.cz
Liga za práva vozíčkářů		Bzenecká 23, 628 00 Brno	537 021 493 777 016 331 info@ligavozic.cz
Nádorová telefonní linka			800 222 322 224 920 935
Masarykův onkologický ústav			543 134 303
Oblastní Charita Brno	soc. právní poradna pomoc bezdomovcům	Žižkova 3, 602 00 Brno	545 210 672 charita@charitabrno.cz www.charitabrno.cz
Armáda spásy ČR - Centrum sociálních služeb Josefa Korbela	sociální služby lidem bez přístřeší a osobám ohroženým sociálním vyloučením	Mlýnská 25 a Staňkova 4, 602 00 Brno	543 212 530 www.armadaspasy.cz
MMB - odbor soc. péče	sociální prevence a pomoc	Křenová 20, 602 00 Brno	543 25 45 11 - 12
Policie ČR	prevence	Cejl 4/6, 611 38 Brno	974 625 229 974 625 227 www.policie.cz/web-prevence.aspx
Mě Policie	primární prevence	Jamborova 20, 615 00 Brno	548 210 035 odb.prevence@mpbrno.cz
Ombudsman	Ochrance práv občanů	Údolní 39, 602 00 Brno	Tel: 542 542 888 Fax: 542 542 111 podatelna@ochrance.cz

Spolupráce na minimálním preventivním programu

Ředitelka zařízení: Mgr. Renata Ježková

Zástupce ředitele: Mgr. Vladimír Procházka

Metodik prevence: Mgr. Simona Tomanová

Vedoucí učitelka: Mgr. Marie Svobodová

Vedoucí vychovatel: PhDr. Aleš Kočvara

Vypracováno v souladu s platnou legislativou:

STRATEGIE

- Národní akční plán prevence domácího násilí na léta 2010 -2014
<http://www.koordona.cz/domaci-nasili/legislativa/60-narodni-akcni-plan-prevence-domaciho-nasili-na-leta-2010-2014.html>
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže v působnosti resortu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na období 2013 – 2018
<http://www.msmt.cz/file/28077>
- Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 až 2018
<http://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/dokumenty/narodni-strategie/narodni-strategie-protidrogove-politiky-na-obdobi-2010-az-2018-71880/>
- Strategie prevence kriminality na léta 2012 - 2015
<http://www.mvcr.cz/soubor/iii-strategie-pk-2012-2015-09-11-2011-vlada- doc.aspx>

METODICKÉ POKYNY

- **MŠMT: Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016) a Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)**
- **Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních MŠMT ČR č. j.: 21 291/2010-28 od 1. 11. 2010 (přílohy upravované 1. 1. 2012)**
- **Metodický pokyn ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení (Čj.: 22294/2013-1)**

- Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (Čj.: 14 423/99-22)
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (Čj.: 10 194/2002-14)
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků ve školách a školských zařízeních (Čj.: 29 159/2001-26)
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané (Čj.: 25 884/2003-24)
- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení (Čj.: 22294 /2013-1.) červenec 2013
- Metodické doporučení pro práci s Individuálním výchovným programem (IVP) v rámci řešení rizikového chování žáků čj. MSMT – 43301/2013 platnost/12/2013/

Dále dokumentem:

- Metodické doporučení č.j.: MSMT-1398/2015-1
Rizikové chování ve školním prostředí
Příloha č. 14
Krizové situace spojené s ohrožením násilím ve školním prostředí, které přichází z vnějšího i vnitřního prostředí

VYHLÁŠKY

- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních a její **pozměňující novela č. 116/2011 Sb.**

Anotace - směrem k prevenci:

- Školská poradenská zařízení poskytují bezplatně standardní poradenské služby uvedené v přílohách 1-3 této vyhlášky (§1)
- Standardní činnost poraden - Informační a metodická činnost spočívá zejména:
 - v metodickém vedení práce výchovných poradců, školních metodiků prevence (1)
 - v metodické pomoci při tvorbě preventivních programů (8)
 - ve spolupráci se SVP při poskytování služeb pro žáky se SPCH a rizikem vzniku sociálně patologických jevů (9)
- Obsah poradenských služeb (§ 2, písm. c) kromě jiných činností se jedná o:

- *prevenci a řešení výukových a výchovných obtíží, sociálně patologických jevů (zejména šikany a jiných forem agresivního chování, zneužívání návykových látek) a dalších problémů souvisejících se vzděláváním a s motivací k překonávání problémových situací*

- Vyhláška MŠMT č. 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných. **Novela vyhlášky: č. 147/2011.**

ZÁKONY

- Zákon. č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), v platném znění Novela školského zákona **č. 472/2011 Sb.**

(<http://www.msmt.cz/dokumenty/novela-skolskeho-zakona-vyklady-a-informace>)

- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, v platném znění. Zákon **č. 383/2005 Sb.**, kterým se zákon č. 109/2002 mění. (http://aplikace.msmt.cz/PDF/PKsb133_05.pdf)
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, v platném znění. Novela zákona o návykových látkách - zákon **č. 106/2011 Sb.** (<http://www.drogyinfo.cz/index.php/content/download/138497/586786/file/sb0040-2011-106-2011.pdf>)
- Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů.
- Zákon č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím (účinnost od 1. ledna 2007)